

# Особливості мотивації працівників державної служби з надзвичайних ситуацій України до фізичного самовдосконалення

Стеценко А. І.<sup>1</sup>, Архипенко В. О.<sup>2</sup>

*Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького<sup>1</sup>*

*Черкаський інститут пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Харківського університету цивільного захисту України<sup>2</sup>*

## Анотація:

**Мета:** визначити мотивацію працівників структурних підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій України до підвищення власного рівня професійної компетенції засобами фізичної підготовки. **Матеріал:** анкетне опитування 130 рятувальників віком від 25 до 40 років. **Результати:** основними мотивами особового складу групи рятувальних робіт до занять фізкультурно-спортивною діяльністю визначено підвищення рівня соматичного здоров'я та професійних компетенцій під час виконання рятувальних завдань. Встановлено, що під час чергування більшість пожежних і рятувальників не займаються фізичними вправами взагалі; в позаробочий час їм заважає занятість домашніми справами; для чоловіків ще й неналежний стан здоров'я. Виявлено, що у професійній фізичній підготовці фахівці пожежно-рятувального профілю надають перевагу розвитку м'язової сили та хотіли б займатися фізичними вправами силової спрямованості. **Висновки:** Низький рівень мотивації сучасних пожежних-рятувальників до фізичного самовдосконалення вимагає оптимізації управління професійною фізичною підготовкою в підрозділах.

**Стеценко А.И., Архипенко В.А. Особенности мотивации работников государственной службы чрезвычайных ситуаций Украины к физическому самосовершенствованию. Цель:** определить мотивацию работников структурных подразделений Государственной службы по чрезвычайным ситуациям Украины к повышению личного уровня профессиональной компетенции средствами физической подготовки. **Материал:** анкетный опрос 130 спасателей в возрасте от 25 до 40 лет. **Результаты:** основными мотивами личного состава группы спасательных работ к занятиям физкультурно-спортивной деятельностью определены повышение уровня соматического здоровья и профессиональных компетенций при выполнении задач по спасению. Установлено, что во время дежурства большинство пожарных и спасателей не занимаются физическими упражнениями вообще; в нерабочее время им мешает занятость домашними делами, а для мужчин еще и ненадлежащее состояние здоровья. Выведено, что в профессиональной физической подготовке специалисты пожарно-спасательного профиля предпочитают развитие мышечной силы и хотели бы заниматься физическими упражнениями силового направления. **Выводы:** низкий уровень мотивации современных пожарных-спасателей к физическому самосовершенствованию требует оптимизации управления профессиональной физической подготовкой в подразделениях.

**Stetsenko A.I., Arhipenko V.A. Special aspects of motivation of the structural subdivisions of the state emergency service of Ukraine in terms of physical self-culture. Purpose:** to determine the motivation of employees of structural subdivisions of the State Emergency Service of Ukraine to improve their level of professional competence by means of physical training. **Material:** questionnaire survey of 130 rescue workers aged 25 to 40 years. **Results:** the main motives of rescue team personnel for physical culture and sports activities are gain in physical health and professional competence, while performing rescue missions. It was established that, when on duty, most of the firefighters and rescue workers are not engaged in physical exercise at all; household chores and poor state of health in case of men prevent rescue team employees from doing exercises outside of working hours. It was found that fire-rescue specialists give preference to the development of muscle strength during professional physical trainings and would like to perform power exercises. **Conclusions:** the low level of motivation of current fire-rescue workers for physical self-improvement requires optimization of control over professional physical education in departments of the State Emergency Service of Ukraine.

## Ключові слова:

пожежник, рятувальник, фізична підготовка, мотивація, м'язова сила.

пожарный, спасатель, физическая подготовка, мотивация, мышечная сила.

firefighter, rescue worker, physical training, motivation, muscle strength.

## Вступ.

Сучасний розвиток України характеризується бурхливими змінами в усіх сферах суспільного життя. Не можуть оминати вони й системи професійної підготовки фахівців пожежно-рятувальних професій. Це зумовлює пошук інноваційних технологій, спрямованих на підвищення ефективності процесу педагогічного управління та організації професійної підготовки фахівців структурних підрозділів Державної служби з надзвичайних ситуацій (ДСНС) України.

Проблеми професійної підготовки розглядаються в дослідженнях багатьох вітчизняних і зарубіжних учених, що є підґрунтям концептуальних положень та науково-методичних основ підготовки фахівців з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій. Професійна діяльність рятувальника відбувається в екстремальних умовах, що вимагає постійної і ефективної підготовки [6]. Особливе значення у такій підготовці посідає фізична готовність фахівців до виконання службових завдань [12], що

взаємопов'язана з психологічною упевненістю [8].

Ефективність виконання рятувальних робіт напряму залежить від забезпечення самими рятувальниками отримання травми [19]. У зв'язку з чим процес професійного удосконалення потребує спеціалізованих програм і нормативів з фізичної підготовки [11] з урахуванням індивідуальних особливостей [17]. Крім того, застосування спеціального обладнання при виконанні рятувальних робіт вимагає від виконавців прояву силових якостей [1]. Тому цілком слушно, що фізична підготовка має здійснюватися з використанням такого обладнання [16]. Якщо вплив фізичних вправ на кардіореспіраторну продуктивність праці пожежних вивчений досить широко, то особливості діяльності опорно-рухового апарату залишаються слабко дослідженими. Тому силова підготовка потребує більшої уваги [14].

Серед особливостей професійного навчання майбутніх фахівців ДСНС України значна увага приділяється фізичній підготовці курсантів ВНЗ до майбутньої трудової діяльності [2, 3]. При цьому деякі автори звертають увагу на недостатній рівень фізичної підготовленості майбутніх фахівців для виконання

професійних обов'язків та низький рівень їх мотивації [7, 10]. Водночас, питанням удосконалення методики фізичної підготовки діючих співробітників та фахівців оперативно-рятувальної служби присвячені лише окремі публікації [4, 5, 9, 13, 15]. Сама ж підготовка вітчизняних працівників ДСНС України має певні відмінності від зарубіжних аналогів [18, 20].

Управління підготовкою особового складу працівників пожежно-рятувальних підрозділів регламентується низкою державних наказів та настанов. З них видно, що рятувальникам необхідно постійно підтримувати та вдосконалювати фізичну підготовленість (Наказ МНС України від 01.07.2009 р. № 444 „Про затвердження Наставови з організації професійної підготовки та післядипломної освіти осіб рядового та начальницького складу органів і підрозділів цивільного захисту”). Саме фізична підготовка і є одним з основних видів службової підготовки (Наказ МНС України від 05.08.2004 р. № 10 „Про затвердження настанови з фізичної підготовки особового складу МНС України”). Однак, на загальну та спеціальну фізичну підготовку особового складу оперативних одиниць підрозділу частини, зміни (караулу), групи, відділення в умовах робочого часу відведено лише 102 академічні години на рік (Наказ МНС України від 01.09.2009 р. № 601 „Про затвердження Положення про організацію службової підготовки особового складу органів і підрозділів цивільного захисту”). Це не може забезпечити повноцінну підготовку. Тому решта необхідних занять має здійснюватися самостійно і за рахунок вільного часу працівників, що потребує від них додаткової мотивації.

З огляду на існуючу проблему нами була здійснена спроба визначити мотивацію особового складу структурних підрозділів ДСНС України до занять фізичними вправами силової спрямованості в процесі їхньої професійної підготовки.

Дослідження проводилося згідно зі Зведеним планом науково-дослідної роботи у сфері фізичної культури і спорту на 2011-2015 рр. за темою „Науково-теоретичні основи інноваційних технологій у фізичному вихованні різних груп населення” (номер Державної реєстрації 0111U001169). Також відповідно до комплексного плану науково-дослідної роботи Черкаського інституту пожежної безпеки імені Героїв Чорнобиля Харківського університету цивільного захисту України з напрямку „Оперативно-тактична діяльність підрозділів оперативно-рятувальної служби цивільного захисту”.

#### **Мета, завдання роботи, матеріал і методи.**

*Мета дослідження:* визначити мотивацію працівників структурних підрозділів ДСНС України до підвищення власного рівня професійної компетенції засобами фізичної підготовки.

Методи дослідження. Для досягнення зазначеної мети нами використовувалися наступні методи: теоретичний аналіз і узагальнення наукової літератури; вивчення інструкцій, документів, які регламентують

процес організації і проведення спеціальної фізичної підготовки особового складу ДСНС України; анкетне опитування; статистичний аналіз.

Матеріали дослідження: дослідження проводилася на базі структурних підрозділів ДСНС України м. Черкаси. В анкетному опитуванні взяли участь 130 пожежних і рятувальників (118 чоловіків та 12 жінок) віком від 25 до 40 років.

#### **Результати дослідження.**

Вивчаючи мотиви до спонукання фахівців пожежно-рятувального профілю до фізкультурно-спортивного удосконалення та їх значущість у професійній діяльності нами було встановлено, що найбільш важливими мотивами для рятувальників чоловічої та жіночої статі є: підвищення рівня власного здоров'я (1-ий ранг), підвищення рівня професійної підготовленості при виконанні рятувальних робіт (2-ий ранг), збереження життя й здоров'я при спасінні потерпілих (3-ій ранг).

Для чоловіків менш важливими виявилися мотиви щодо забезпечення власного життя та здоров'я при виконанні рятувальних робіт (4-ий ранг), забезпечення життя та здоров'я колег при виконанні службових завдань (5-ий ранг) та покращення будови власного тіла (6-ий ранг).

Для жінок менш важливими є мотиви щодо покращення тілобудови (4-ий ранг), забезпечення власного життя та здоров'я при виконанні рятувальних робіт (5-ий ранг), забезпечення життя та здоров'я колег при виконанні службових завдань (6-ий ранг).

Не суттєвими для особового складу підрозділів ДСНС України в цілому є мотиви до підвищення впевненості у власних силах (7-ий ранг) та підвищення авторитету і поваги серед колег (8-ий ранг).

Встановлено, що бійці групи рятувальних робіт під час фізкультурно-спортивного удосконалення піклуються про підвищення рівня власного здоров'я. Це, на їх думку, уможливить зростання професійної компетенції при виконанні рятувальних робіт, що забезпечить збереження життя та здоров'я під час спасіння потерпілих.

Визначаючи рівень мотивації бійців групи рятувальних робіт до фізкультурно-спортивної діяльності, нами було встановлено, що 62% чоловіків та 73% жінок під час чергування не займаються фізичною підготовкою взагалі. Інша частина особового складу витрачає на фізичне самовдосконалення незначну кількість годин відносно тривалості робочого дня. Це вказує на вкрай низький рівень мотивації працівників ДСНС України до удосконалення власних фізичних кондицій. Ймовірно такий показник пов'язаний з виконанням ними безпосередньо службових обов'язків, відсутністю кваліфікованих інструкторів з фізичної підготовки. Також малою кількістю годин, що відведені на фізкультурно-спортивну діяльність,

Як з'ясувалося, всього 31% особового складу служби з надзвичайних ситуацій чоловічої та 22% жіночої статі займаються підвищенням свого рівня фізичної підготовленості у вільний від несення

служби час. Епізодично вдосконалюють свої рухові здібності 50% рятувальників-чоловіків та 67% – жінок. При цьому 19% чоловіків та 11% жінок не займаються руховою активністю взагалі.

Ураховуючи викладений вище матеріал, нами була здійснена спроба визначити причини, які не сприяють особовому складу групи рятувальних робіт удосконалювати свою професійну компетентність засобами фізичної підготовки у вільний від виконання службових обов'язків час. У результаті анкетного дослідження з'ясовано, що переважній частині службовців ДСНС України заважають сімейні справи й клопотаність (чоловіки – 55%, жінки – 74%) та неналежний стан власного здоров'я (чоловіки – 27%, жінки – 3%). Встановлено, що відсутність мотивації не дає можливості фізично самовдосконалюватися 9% особового складу чоловічої статі та 17% – жіночої.

9% чоловіків та 6% жінок вказали на інші причини (рис. 1).

Ефективне виконання рятувальних робіт вимагає від сучасних фахівців з надзвичайних ситуацій значних проявів рухових здібностей. У зв'язку з тим нами була здійснена спроба визначити: які саме фізичні здібності найбільш необхідні пожежникам і рятувальникам для більш ефективного виконання завдань в екстремальних умовах.

У результаті опитування нами було встановлено (рис. 2), що співробітники чоловічої статі найбільш важливими руховими здібностями для виконання службових обов'язків вважають витривалість (32%) та м'язову силу (31%). Як менш важливими вони визначили функцію дихання (14%) та швидкість (12%). Принагідно відзначити, що лише 10% фахівців з надзвичайних ситуацій кваліфікують рівень своїх

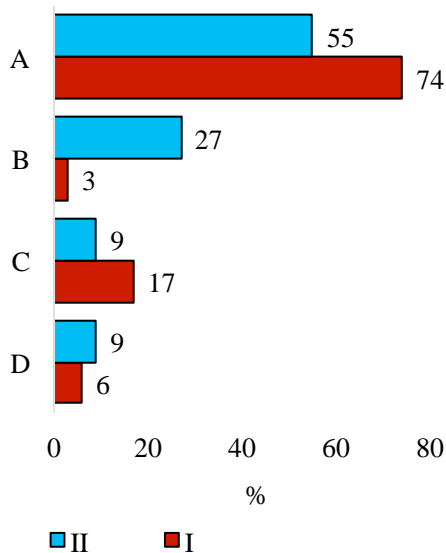


Рис. 1. Чинники, які заважають працівникам ДСНСУ займатися фізичною підготовкою у вільний від несення служби час: А - сімейні справи та клопотаність, В - стан здоров'я, С - відсутність мотивації, D – інше, I - жінки, II - чоловіки.

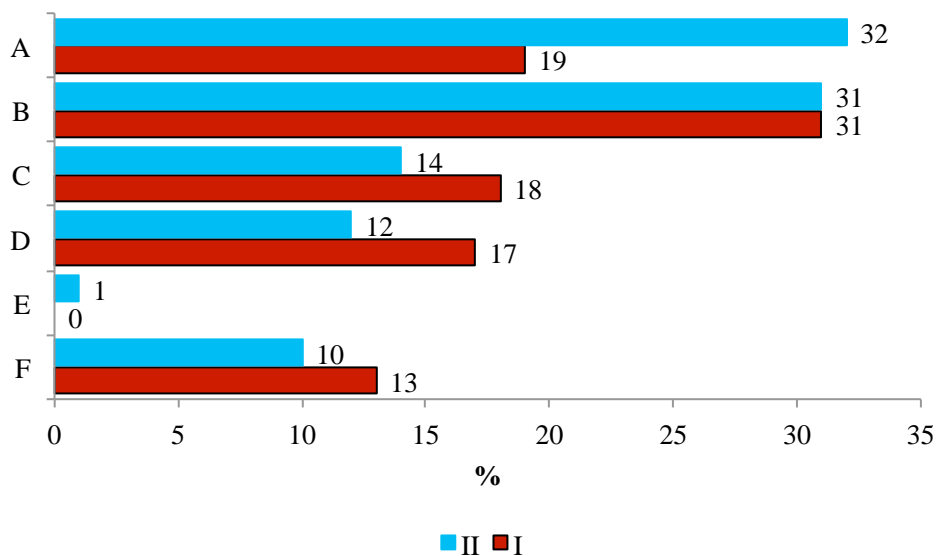


Рис. 2. Результати відповідей працівників ДСНСУ на запитання „Для більш успішного виконання рятувальних робіт Ви хотіли б удосконалити?": I - жінки, II - чоловіки. А - витривалість, В - м'язова сила, С - функція дихання, D - швидкість, E - інше, F - у мене все на належному рівні.

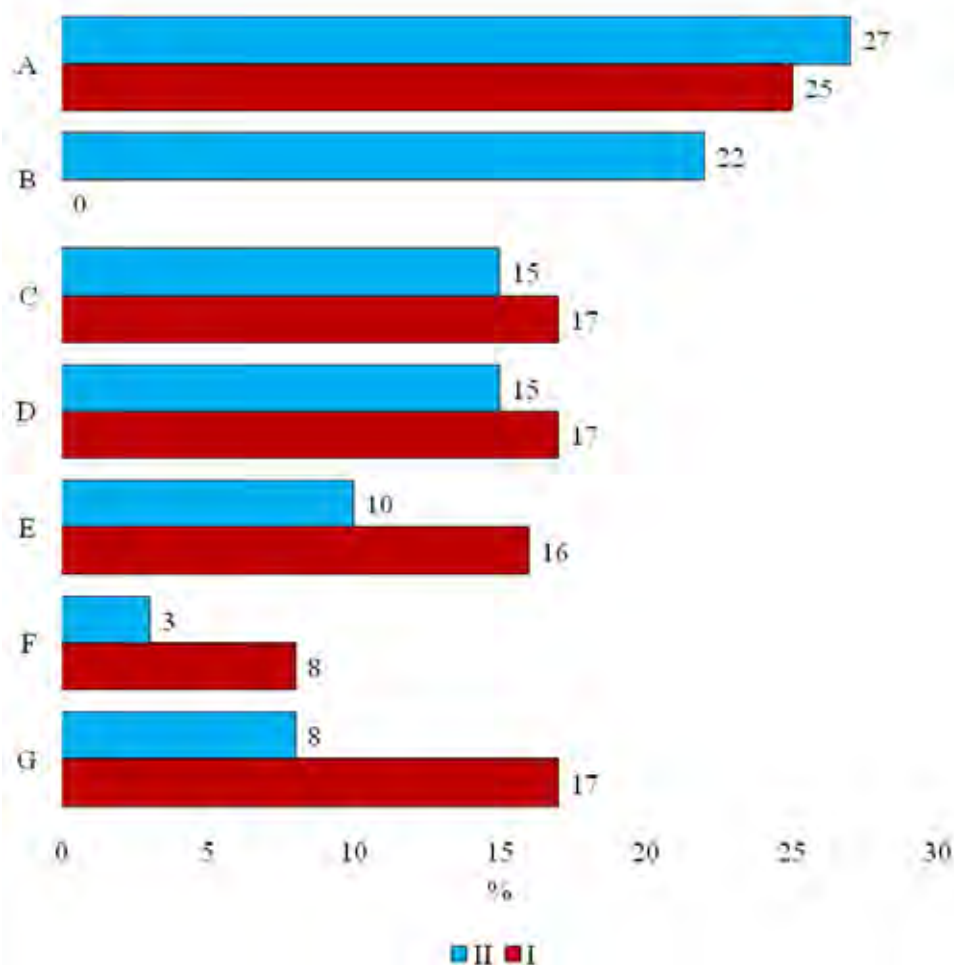


Рис. 3. Види рухової діяльності, якими додатково хотіли б займатися працівники ДСНСУ: А – вправи з обтяженнями, В - футбол, С - волейбол, D – види єдиноборств, E - легка атлетика, F - пожежно-прикладний спорт, G - інші, I - жінки, II - чоловіки.

рухових здібностей, як достатній для виконання бойових завдань.

Особи жіночої статі теж вважають м'язову силу найбільш необхідною руховою здібністю пожежника (31%). Менш необхідними вони визначають витривалість (19%), функцію дихання (18%) та швидкість (17%). Варто зауважити, що лише 13% жінок оцінюють рівень своєї фізичної підготовленості достатнім для виконання пожежно-рятувальних завдань.

Очевидно, що особовий склад групи рятувальних робіт для поліпшення власних професійних компетенцій вважає за необхідне розвивати фізичні якості засобами різних видів спорту (рис. 3).

Тому для подальшого підвищення рівня професійної фізичної підготовленості працівники пожежно-рятувального профілю обрали заняття, до яких включають вправи силової спрямованості (чоловіки – 27%, жінки – 25%).

Футболом бажають займатися 22% чоловіків, волейболом – 15%, різними видами єдиноборств – 15%, легкою атлетикою – 10%, іншими видами спорту – 8%. Несподівано мало прихильників має пожежно-

прикладний спорт (3%), що потребує окремого дослідження для пояснення такого факту.

Щодо працівників жіночої статі, то по 17% з опитуваних виявили бажання удосконалювати свої уміння й навички в різних видах єдиноборств, волейболі та інших видах рухової діяльності. Вважають за необхідне займатися легкою атлетикою 16% жінок та пожежно-прикладним спортом – 8%.

Аналізуючи вподобання працівників групи рятувальних робіт до видів рухової діяльності можна стверджувати, що для підвищення власних професійних компетенцій вони віддають перевагу заняттям фізичними вправами силової спрямованості. На думку опитаних фахівців саме розвиток м'язової сили може покращити показники професійної фізичної підготовленості, що забезпечить якісне виконання ними рятувальних завдань в екстремальних умовах під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій.

#### Дискусія:

Одержані нами результати про особливу значущість силової фізичної підготовки для рятувальників підтверджуються іншими дослідниками [1, 14, 16]. Вперше вивчено мотиви до фізичного

самовдосконалення вітчизняних рятувальників та умови, в яких відбувається спеціальна фізична підготовка. Результати нашого дослідження вказують на необхідність удосконалення організаційно-управлінських механізмів, спрямованих на поліпшення якості професійної діяльності рятувальників.

#### Висновки:

1. Рівень мотивації сучасних пожежних-рятувальників до фізичного самовдосконалення вкрай низький, на що впливають різні чинники.
2. Основними мотивами, що спонукають бійців пожежно-рятувальних професій до занять фізкультурно-спортивною діяльністю, можуть бути:

- підвищення рівня власного соматичного здоров'я та професійних компетенцій;
  - збереження життя та здоров'я потерпілих під час ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій та виконання рятувальних завдань.
3. Більшість працівників бажали б надати перевагу розвитку м'язової сили.
  4. Управління професійною фізичною підготовкою в підрозділах ДСНС України вимагає оптимізації. Перспективи подальших досліджень у даному напрямку. Передбачена розробка та експериментальна перевірка ефективності модифікованих нормативних вимог та управлінсько-організаційної моделі спеціальної фізичної підготовки працівників ДСНС.

#### Література

1. Аветисян В. Г. Вплив маси пожежно-технічного обладнання на час оперативного розгортання при пожежах в будинках підвищеної поверховості / В. Г. Аветисян, Л. М. Кученко // Проблеми пожежної безпеки, 2014, – № 35. – С. 10 – 13.
2. Гоншовский В. Н. Эффективность технологии индивидуализации физической подготовки будущих спасателей на этапах обучения в высшем военном учебном заведении / В. Н. Гоншовский // Физическое воспитание студентов, 2011. – № 1. – С. 40 – 43.
3. Жернаков Д. В. Формирование профессионально-важных качеств у курсантов пожарно-спасательной академии как будущих высококвалифицированных специалистов системы ГПС МЧС России / Д. В. Жернаков, А. В. Уколов // Теория и практика образования в современном мире : материалы IV междунар. науч. конф. – СПб. : Заневская площадь, 2014. – С. 159 – 161.
4. Ішчикіна Л. М. Сучасні проблеми управління фізичною підготовкою особового складу підрозділів пожежної охорони / Л. М. Ішчикіна // Наука і освіта : Південний науковий Центр АПН України, 2000. – № 6. – С. 10 – 12.
5. Касьянов М. А. Підвищення рівня адаптації газодимозахисників до посиленних фізичних навантажень в умовах тренувального процесу / М. А. Касьянов // Пожежна безпека : теорія і практика, 2013. – № 15. – С. 87 – 89.
6. Козяр М. М. Екстремальна професійна підготовка фахівців з надзвичайних ситуацій у науково-педагогічному вимірі / М. М. Козяр // Педагогіка і психологія формування творчої особистості : Проблеми і пошуки : Збірник наукових праць. – Київ-Запоріжжя, 2004. – Вип. 32. – С. 464 – 474.
7. Коновалов В. В. Формування мотивації до навчання військово-прикладних вправ у курсантів нечисленних спеціальностей університету цивільного захисту МНС України / Коновалов В. В., Піддубний О. Г., Полтавець А. І. // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту : зб. наук. пр. за ред. С. С. Єрмакова. – Харків : ХДАДМ (XXIII), 2013. – № 3. – С. 31 – 35.
8. Крутолевич А. Н. Оценка уровня психического и физического здоровья работников экстремальных служб / А. Н. Крутолевич // Пожежна безпека : теорія і практика, 2012. – № 12. – С. 46 – 51.
9. Муrowицкий А. И. Инновационная методика воспитания физических качеств у спасателей и пожарных в процессе профессионально-прикладной подготовки : автореф. дис. ... канд. пед. наук / А. И. Муrowицкий. – Смоленск, 2004. – 20 с.
10. Овчарук І. С. Система фізичної підготовки майбутніх фахівців з ліквідації наслідків надзвичайних ситуацій : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. наук з фіз. вих. і спорту : спец. 24.00.02 «Фізична культура, фізичне виховання різних груп населення» / І. С. Овчарук. – Львів, 2008. – 21 с.
11. Павлова Ю. О. Вплив професійних ризиків співробітників аварійно-рятувальних служб на їх здоров'я / Павлова Ю. О., Трачук М. М., Виноградський Б. А. // Вісник Чернігівського національного педагогічного університету. Сер. : Педагогічні науки. Фізичне виховання та спорт, 2013. – № 112 (3), – С. 277 – 281.
12. Поляков І. О. Професійно-важливі якості рятувальників державної спеціалізованої аварійно-рятувальної служби пошуку і рятування туристів МНС України карпатського регіону / І. О. Поляков // Матеріали наук.-практ. конф. „12 Всеукраїнська

#### References:

1. Avetisian V. G., Kucenko L. M. Vpliv masi pozhezhno-tekhnichnogo obladnannia na chas operativnogo rozgortannia pri pozhezhakh v budinkakh pidvishchenoi poverkhovosti [The impact of mass fire-technical equipment for operational deployment time from fires in homes high-rise buildings]. *Problemy pozharnoj bezopasnosti*, 2014, no.35, pp. 10 – 13. (in Ukrainian)
2. Gonshovskij V. N. Effektivnost' tekhnologii individualizacii fizicheskoi podgotovki budushchikh spasatelej na etapakh obucheniiia v vysshem voennom uchebnom zavedenii [Efficiency technologies individualization of physical training of future rescuers during training in higher military educational institution]. *Fiziceskoe vospitanie studentov*, 2011, no.1, pp. 40 – 43. (in Russian)
3. Zhernakov D. V., Ukolov A. V. [Formation of professionally important qualities of cadets Fire and Rescue Academy as future highly qualified specialists of Russian Ministry for Emergency Situations]. *Teoriia i praktika obrazovaniia v sovremennom mire* [Theory and practice of education in the modern world], Sankt Petersburg, Zanevskaya area, 2014, pp. 159 – 161. (in Russian)
4. Ishchikina L. M. Suchasni problemi upravlinnia fizichnoiu pidgotovkoiu osobovogo skladu pidrozdiliv pozhezhoi okhoroni [Modern problems of management of physical training the units of fire protection]. *Nauka i osvita*, 2000, no.6, pp. 10 – 12. (in Ukrainian)
5. Kas'ianov M. A. Pidvishchenniarivnia adaptacii gazodimozakhisnikiv do posilenikh fizichnikh navantazhen' v umovakh trenuval'nogo procesu [Increasing the level of adaptation of gas smoke defence to intensified physical activity in terms of the training process]. *Pozhezna bezpeka: teoriia i praktika*, 2013, no.15, pp. 87 – 89. (in Ukrainian)
6. Koziar M. M. Ekstremal'na profesijna pidgotovka fakhivciv z nadzvichajnikh situacij u naukovo-pedagogichnomu vimiri [Extreme professional training in emergency situations in the scientific and pedagogical dimension]. *Pedagogika i psikhologija formuvannia tvorchoi osobistosti*, 2004, no.32, pp. 464 – 474. (in Ukrainian)
7. Konovalov V. V., Poddubny A. G., Poltavec A. I., Forming a motivation to the studies by the military-applied exercises for the cadets of few specialties of university of civil defence of Ministry of emergency measures of Ukraine. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2013, no.3, pp. 31-35. <http://orcid.org/10.6084/m9.figshare.653978>
8. Krutolevich A. N. Ocenka urovnia psikhicheskogo i fizicheskogo zdorov'ia rabotnikov ekstremal'nykh sluzhb [Assessing the level of mental and physical health of employees extreme services]. *Pozhezna bezpeka: teoriia i praktika*, 2012, no.12, pp. 46 – 51. (in Russian)
9. Murowickij A. I. *Innovacionnaia metodika vospitaniia fizicheskikh kachestv u spasatelej i pozharnykh v processe professional'no-prikladnoj podgotovki. Cand. Diss.* [Innovative methods of education physical qualities of rescuers and firefighters in the process of professional-applied preparation. Cand. Diss.], Smolensk, 2004, 20 p. (in Russian)
10. Ovcharuk I. S. *Sistema fizichnoi pidgotovki majbutnikh fakhivciv z likvidacii naslidkiv nadzvichajnikh situacij. Cand. Diss.* [The system of physical training of future specialists in disaster relief. Cand. Diss.], Lviv, 2008, 21 p. (in Ukrainian)
11. Pavlova Iu. O., Trachuk M. M., Vinogradsk'ij B. A. Vpliv profesijnikh rizikiv spivrobotnikiv avarijno-riatival'nikh sluzhb na

- науково-практична конференція рятувальників” (22 – 23 вересня 2010 р. м. Київ). – Київ : ІДУЦЗ НУЦЗУ, 2010. – С. 360 – 362.
13. Самсонов Д. А. Теоретико-методические аспекты совершенствования профессионально-прикладной физической подготовки пожарных : автореф. дис. на соиск. учен. степ. канд. пед. наук : спец. 13.00.04 „Теория и методика физ. воспитания, спортив. тренировки, оздоровит. и адаптив. физ. культуры” / Д. А. Самсонов. – Москва, 2005. – 24 с.
  14. Beach T. A., Frost D. M., McGill S. M., Callaghan J. P. Physical fitness improvements and occupational low-back loading—an exercise intervention study with firefighters / *Ergonomics* 2014;57:744-763.
  15. Eggherman M. Recruit fitness training / *Fire Rescue Magazine* 2011;29:40-43.
  16. Pawlak R. The Effect of a Novel Tactical Training Program on Physical Fitness and Occupational Performance in Firefighters / Pawlak R., Clasey J., Palmer T., Symons B., Abel M. G. // *The Journal of Strength & Conditioning Research* 2015;26, pp. 34-40.
  17. Perroni F., Guidetti, L., Cignitti, L., & Baldari, C. Psychophysiological Responses of Firefighters to Emergencies: A Review / *Open Sports Sciences Journal* 2014;7:8-15.
  18. Rhea Matthew R., Brent Alvar A., Rayne Gray. Physical fitness and job performance of firefighters / *The Journal of Strength & Conditioning Research* 2004;18:348-352.
  19. Riolli L., Savicki V. Firefighters’ psychological and physical outcomes after exposure to traumatic stress: The moderating roles of hope and personality / *Traumatology* 2012;18:7-15.
  20. Robert W. Boyce, Satya Ciulla, Glenn R. Jones, Edward L. Boone, Steven M. Elliott and Clarice S. Combs. Physical Fitness Comparison of the Charlotte // Mecklenburg Fire and Police Departments / Robert W. Boyce, // *Int J Exerc Sci* 2008;1:125-135.
  - ikh zdorov’ia [The impact of occupational hazards staff emergency services on their health]. *Visnik Chernigivs'kogo nacional'nogo pedagogichnogo universitetu*, 2013, vol.112, no.3, pp. 277 – 281. (in Ukrainian)
  12. Poliakov I. O. [Professional rescuers important as state specialized rescue service search and rescue tourists Carpathian]. *12 Vseukrains'ka naukovo-praktichna konferenciia riatural'nikov* [12 National Scientific Conference rescue], Kiev, 2010, pp. 360 – 362. (in Ukrainian)
  13. Samsonov D.A. *Teoretiko-metodicheskie aspekty sovershenstvovaniia professional'no-prikladnoj fizicheskoi podgotovki pozharnykh. Cand. Diss.* [Theoretical and methodological aspects of improving professional-applied physical training of firefighters. Cand. Diss.], Moscow, 2005, 24 p. (in Russian)
  14. Beach T. A., Frost D. M., McGill S. M., Callaghan J. P. Physical fitness improvements and occupational low-back loading—an exercise intervention study with firefighters. *Ergonomics* 2014, no.57, pp. 744-763.
  15. Eggherman M. Recruit fitness training. *Fire Rescue Magazine*. 2011, no.29, pp. 40-43.
  16. Pawlak R., Clasey, J., Palmer, T., Symons, B., & Abel, M. G. The Effect of a Novel Tactical Training Program on Physical Fitness and Occupational Performance in Firefighters *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 2015, no.26, pp. 34-40.
  17. Perroni F., Guidetti, L., Cignitti, L., Baldari, C. Psychophysiological Responses of Firefighters to Emergencies: A Review. *Open Sports Sciences Journal*, 2014, no.7, pp. 8-15.
  18. Rhea Matthew R., Brent Alvar A., Rayne Gray. Physical fitness and job performance of firefighters. *The Journal of Strength & Conditioning Research*, 2004, no.18, pp. 348-352.
  19. Riolli L., Savicki V. Firefighters’ psychological and physical outcomes after exposure to traumatic stress: The moderating roles of hope and personality. *Traumatology*, 2012, no.18, pp. 7-15.
  20. Robert W. Boyce, Satya Ciulla, Glenn R. Jones, Edward L. Boone, Steven M. Elliott and Clarice S. Combs. Physical Fitness Comparison of the Charlotte Mecklenburg Fire and Police Departments. *Int J Exerc Sci* 2008, no.1, pp. 125-135.

#### Информация об авторах:

**Стеценко Анатолий Иванович:** <http://orcid.org/0000-0001-5907-2795>; [stet@ukr.net](mailto:stet@ukr.net); Черкасский национальный университет; бульвар Шевченко 81, г. Черкассы, 18031, Украина.

**Архипенко Владимир Алексеевич:** <http://orcid.org/0000-0001-5017-666X>; [pit2000@ukr.net](mailto:pit2000@ukr.net); Черкасский институт пожарной безопасности; ул. Оноприенко, 8, г. Черкаси, 18034, Украина.

**Цитируйте эту статью как:** Стеценко А. И., Архипенко В. О. Особливості мотивації працівників державної служби з надзвичайних ситуацій України до фізичного самовдосконалення // Педагогіка, психологія та медико-біологічні проблеми фізичного виховання і спорту. – 2015. – № 3. – С. 58-63. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0309>

Электронная версия этой статьи является полной и может быть найдена на сайте: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive.html>

Эта статья Открытого Доступа распространяется под терминами Creative Commons Attribution License, которая разрешает неограниченное использование, распространение и копирование любыми средствами, обеспечивающими должное цитирование этой оригинальной статьи (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.ru>).

Дата поступления в редакцию: 09.02.2015  
Принята: 22.02.2015; Опубликована: 23.02.2015

#### Information about the authors:

**Stetsenko A.I.:** <http://orcid.org/0000-0001-5907-2795>; [stet@ukr.net](mailto:stet@ukr.net); Cherkasy National University; Shevchenko Boulevard 81, Cherkassy, 18031, Ukraine.

**Arhypenko V.O.:** <http://orcid.org/0000-0001-5017-666X>; [pit2000@ukr.net](mailto:pit2000@ukr.net); Cherkassy Institute of Fire Safety; Onoprienko Str., 8, Cherkassy, 18034, Ukraine.

**Cite this article as:** Stetsenko A.I., Arhипенко V.A. Special aspects of motivation of the structural subdivisions of the state emergency service of Ukraine in terms of physical self-culture. *Pedagogics, psychology, medical-biological problems of physical training and sports*, 2015, no.3, pp. 58-63. <http://dx.doi.org/10.15561/18189172.2015.0309>

The electronic version of this article is the complete one and can be found online at: <http://www.sportpedagogy.org.ua/html/arhive-e.html>

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License, which permits unrestricted use, distribution, and reproduction in any medium, provided the original work is properly cited (<http://creativecommons.org/licenses/by/3.0/deed.en>).

Received: 09.02.2015  
Accepted: 22.02.2015; Published: 23.02.2015